

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№10

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar Crossref OpenAIRE CYBERLENIKA

INNOVATION IQTISODIYOT

**ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL**

**10-jild
10-son
Oktyabr, 2026**

**ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА**
**Научно-практический
электронный журнал**

INNOVATIVE ECONOMY
**Electronic scientific and
practical journal**

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullievich – i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)

Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)

Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)

Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)

Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)

Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)

Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)

Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)

Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Ubaydullayev G‘ayrat Zuvaytovich - i.f.n., dotsent

Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent

Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Xo‘janova Gulshoda Otamurodovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)

Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Учредитель:

Каршинский государственный технический университет

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в электронной форме и публикуется через официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал «Инновационная экономика» включён в перечень национальных научных изданий на основании решения Президиума Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 5 апреля 2025 года № 369.

В журнале публикуются статьи по следующим рубрикам:

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик (Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор (Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор, (Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик (НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор (Таджикистанский аграрный университет им. Ш. Шотемура)

Гибатуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент (Национальный исследовательский университет «Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник (Российского университета дружбы народов имени П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент (Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н., профессор (Национальная академия наук Республики Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор (Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор, академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шамина Шухратовна - д.э.н., (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент

Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент

Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DSc), доцент

Бобоккулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)

Панджиев Самиджон Аликулич - PhD, доцент

TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH VA MEHNAT UNUMDORLIGI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK

Boburmirzo Ibrohimov

ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖДУ ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В БИЗНЕС- СТРУКТУРАХ И ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬЮ ТРУДА

Бобурмирзо Иброхимов

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN BUSINESS ENTITIES AND LABOR PRODUCTIVITY

Boburmirzo Ibrohimov

Annotatsiya. Mazkur maqolada tadbirkorlik subyektlarida raqamli texnologiyalardan foydalanish darajasi va mehnat unumdorligi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning iqtisodiy mazmuni hamda amaliy jihatlari tadqiq etilgan. Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida raqamli texnologiyalarni biznes jarayonlariga joriy etish ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini avtomatlashtirish, vaqt sarfini qisqartirish, axborot almashinuvini tezlashtirish, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish hamda xodimlarning mehnat natijadorligini yaxshilashning muhim omili sifatida qaraladi. Tadqiqotda raqamli texnologiyalardan foydalanishning mehnat unumdorligiga ta'sir etish mexanizmlari, ushbu jarayonda inson kapitali, xodimlarning raqamli ko'nikmalari, texnologik infratuzilma va boshqaruv yondashuvlarining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, tadbirkorlik subyektlarida raqamli vositalardan foydalanish natijasida mehnat unumdorligi o'zgarishini baholashga xizmat qiluvchi asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlar tizimi shakllantirilgan. Tadqiqot natijalari raqamlashtirish jarayonlarini samarali boshqarish, xodimlarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish va tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: tadbirkorlik subyektlari, raqamli texnologiyalar, mehnat unumdorligi, raqamlashtirish, raqamli kompetensiyalar, inson kapitali, biznes jarayonlari, iqtisodiy samaradorlik, texnologik infratuzilma, mehnat samaradorligi.

Аннотация. В данной статье рассматривается экономическое содержание и практические аспекты взаимосвязи между уровнем использования цифровых технологий в хозяйствующих субъектах и производительностью труда. В условиях современной экономики внедрение цифровых технологий в бизнес-процессы рассматривается как важный фактор автоматизации производственных и сервисных процессов, сокращения временных затрат, ускорения обмена информацией, повышения эффективности использования ресурсов и повышения производительности труда. В исследовании освещаются механизмы влияния использования цифровых технологий на производительность труда, важность человеческого капитала, цифровых навыков сотрудников, технологической инфраструктуры и подходов к управлению в этом процессе. Также сформирована система ключевых экономических показателей для оценки изменений производительности труда в результате использования цифровых инструментов в хозяйствующих субъектах. Результаты исследования служат основой для разработки научно-практических рекомендаций по эффективному управлению процессами цифровизации, развитию цифровых компетенций сотрудников и повышению экономической эффективности хозяйствующих субъектов.

Ключевые слова: хозяйствующие субъекты, цифровые технологии, производительность труда, цифровизация, цифровые компетенции, человеческий капитал, хозяйствующие процессы, экономическая эффективность, технологическая инфраструктура, эффективность труда.

Abstract. This article examines the economic content and practical aspects of the relationship between the level of use of digital technologies and labor productivity in business entities. In the modern economy, the introduction of digital technologies into business processes is considered an important factor for automating production and service processes, reducing time consumption, accelerating information exchange, increasing the efficiency of resource use, and improving the work efficiency of employees. The research highlights the mechanisms of impact of the use of

digital technologies on labor productivity, the importance of human capital, digital skills of employees, technological infrastructure and management approaches in this process. Also, a system of basic economic indicators has been formed that serves to evaluate changes in labor productivity as a result of the use of digital tools in business entities. The results of the research serve as a basis for the development of scientific and practical recommendations for effective management of digitization processes, development of digital competencies of employees, and improvement of the economic efficiency of business entities.

Keywords: business entities, digital technologies, labor productivity, digitization, digital competencies, human capital, business processes, economic efficiency, technological infrastructure, labor efficiency.

KIRISH

Bugungi kunda iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasi tadbirkorlik subyektlari faoliyatining samaradorligini oshirish, ishlab chiqarish xarajatlarini optimallashtirish va mehnat unumdorligini yuksaltirishning muhim omillaridan biriga aylanmoqda. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarning korxonalarning kundalik biznes jarayonlariga integratsiyalashuvi axborotni tezkor qayta ishlash, takrorlanuvchi operatsiyalarni avtomatlashtirish, boshqaruv qarorlarini takomillashtirish hamda xodimlarning vaqt va mehnat resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu jihatdan raqamli texnologiyalardan foydalanish bilan mehnat unumdorligi o'rtasidagi bog'liqlikni ilmiy jihatdan tadqiq etish dolzarb masalalardan hisoblanadi.

O'zbekistonda mazkur yo'nalish davlat siyosatining muhim ustuvor vazifalaridan biri sifatida belgilanmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son Farmoni mamlakatda raqamli iqtisodiyotni jadal rivojlantirish, iqtisodiyot tarmoqlariga zamonaviy raqamli texnologiyalarni keng joriy etish va raqamli infratuzilmani rivojlantirishning strategik asoslarini belgilab berdi[1].

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-son Farmonida barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash, iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish va inson salohiyatidan samarali foydalanishga yo'naltirilgan ustuvor maqsadlar belgilangan[2]. 2026-yil 16-fevraldagi "Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-21-son Farmoni esa mazkur strategik yo'nalishlarni yangi bosqichda davom ettirishni nazarda tutadi[3]. Shu sababli tadbirkorlik subyektlarida raqamli texnologiyalardan foydalanish darajasi, uning xodimlar mehnat natijadorligiga ta'siri hamda mazkur bog'liqlikni belgilovchi omillarni aniqlash ilmiy va amaliy jihatdan muhim ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Tadbirkorlik subyektlarida raqamli texnologiyalardan foydalanishning iqtisodiy samaradorlik va mehnat unumdorligiga ta'siri so'nggi yillarda iqtisodiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda. Mavjud ilmiy adabiyotlarda ushbu masala raqamli transformatsiya, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, inson kapitali, raqamli kompetensiyalar va korxona samaradorligi

o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik nuqtayi nazaridan tadqiq etilgan.

Anvarovich va hammualiflar tadbirkorlik faoliyatida raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali kichik biznes samaradorligini oshirish masalasini tadqiq etib, elektron tijorat, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, raqamli marketing, bulutli texnologiyalar va ma'lumotlar tahlilining amaliy ahamiyatini asoslagan. Mualliflar raqamlashtirish natijasida operatsion xarajatlarning qisqarishi, mijozlar bazasining kengayishi, savdo hajmining ortishi va boshqaruv qarorlari sifatining yaxshilanishini ta'kidlaydi. Ushbu yondashuv raqamli texnologiyalarning tadbirkorlik subyektlari iqtisodiy natijalariga ta'sirini tushuntirishda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi[4].

Shaxzod va Boltayeva esa raqamli transformatsiyaning mehnat bozori va aholi daromadlariga ta'sirini, xususan, sun'iy intellektning mehnat unumdorligiga ta'sirini o'rgangan. Ularning tadqiqotida texnologik taraqqiyot mehnat unumdorligi va daromadlarning oshishiga xizmat qilishi bilan birga, ayrim kasblarning qisqarishi va yuqori malakali kadrlarga talabning ortishi kabi tarkibiy o'zgarishlarni ham yuzaga keltirishi qayd etiladi. Shu jihatdan inson kapitali va xodimlarning yangi texnologiyalarga moslashish qobiliyati raqamlashtirish samaradorligini belgilovchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi[5].

Baxtiyorovna xizmat ko'rsatish korxonalarining raqobatbardoshligini raqamli transformatsiya sharoitida tadqiq etib, raqamli texnologiyalar bilan bir qatorda innovatsion salohiyat, inson kapitali, raqamli infratuzilma va investitsion faollikning ahamiyatini asoslagan. Mazkur tadqiqot raqamlashtirishni alohida texnologik jarayon sifatida emas, balki korxonaning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari bilan bog'liq kompleks jarayon sifatida baholash zarurligini ko'rsatadi[6].

Xorijiy tadqiqotlarda raqamli transformatsiya va mehnat unumdorligi o'rtasidagi bog'liqlik yanada aniqroq empirik usullar orqali o'rganilgan. Zhou, Lyu va Li korxonalarda raqamli transformatsiyaning mehnat unumdorligiga ta'sirini biznes jarayonlarini qayta tashkil etish nuqtayi nazaridan tahlil qilgan. Tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya mehnat unumdorligini oshirishini, bunda ishlab chiqarish va boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish, ortiqcha mehnat resurslarini kamaytirish, inson resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish hamda ichki nazorat mexanizmlarini takomillashtirish muhim vosita ekanligini ko'rsatadi[7].

Varlamova va Larionova (2020) 2010–2018-yillar ma'lumotlari asosida AKTdan foydalanish va mehnat unumdorligi o'rtasidagi bog'liqlikni hududiy va

vaqt dinamikasi kesimida tadqiq qilgan. SAR va PVAR modellaridan foydalanilgan ushbu tadqiqotda tashkilotlarning internet texnologiyalaridan foydalanish ulushi hamda biznes jarayonlarining raqamlashtirilishi mehnat unumdorligining oshishi bilan bog'liqligi aniqlangan. Shuningdek, real ish haqi va oliy ma'lumotli xodimlar ulushi ham mehnat unumdorligiga ta'sir qiluvchi muhim ijtimoiy-iqtisodiy omillar sifatida qayd etilgan[8].

Seclen-Luna, Castro Vergara va Lopez Valladares rivojlanayotgan mamlakat sharoitida raqamli texnologiyalarning korxonalar faoliyatiga ta'sirini Peru korxonalariining 2 970 ta kuzatuv asosida OLS usulida baholagan. Mualliflar raqamli texnologiyalardan foydalanish bilan korxonalarning savdo hajmi va unumdorligi o'rtasida ijobiy bog'liqlik mavjudligini aniqlagan. Ayniqsa, kichik va o'rta biznes subyektlarida texnologiyalarning unumdorlik bilan statistik bog'liqligi alohida ahamiyat kasb etishi ko'rsatilgan[9].

METODOLOGIYA

Tadqiqotda tizimli, qiyosiy va statistik tahlil usullaridan foydalanildi. Raqamli texnologiyalardan

foydalanish hamda mehnat unumdorligi o'rtasidagi bog'liqlik 2020–2024-yillar statistik ma'lumotlari asosida o'rganildi. Tahlilda AKT sektorining yalpi qo'shilgan qiymati, xodimlar soni va bir xodimga to'g'ri keladigan yalpi qo'shilgan qiymat ko'rsatkichlari qo'llanildi. Shuningdek, ilmiy adabiyotlar tahlili asosida raqamlashtirishning mehnat samaradorligiga ta'sir qiluvchi omillari tizimlashtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadbirkorlik subyektlarida raqamli texnologiyalardan foydalanishning iqtisodiy natijalarini baholashda mehnat unumdorligi alohida ahamiyatga ega. Chunki raqamli texnologiyalarni joriy etishning asosiy iqtisodiy samaralaridan biri xodimlarning mavjud vaqt va resurslardan samaraliroq foydalanishi, axborotni qayta ishlash tezligining oshishi hamda bir xodim hisobiga yaratiladigan iqtisodiy qiymatning ko'payishida namoyon bo'ladi. Shu nuqtayi nazardan, O'zbekistonning AKT sektoridagi yalpi qo'shilgan qiymat va xodimlar sonining o'zgarishini tahlil qilish raqamlashtirish jarayonining iqtisodiy samaradorligini baholash uchun muhim asos bo'lib xizmat qiladi.

1-jadval

O'zbekistonda AKT sektorining yalpi qo'shilgan qiymati va mehnat resurslari dinamikasi

Yillar	AKT sektorida yaratilgan yalpi qo'shilgan qiymat, mlrd so'm	AKT sohasida faoliyat yurituvchi yuridik shaxslardagi xodimlar soni, kishi	1 xodimga to'g'ri keladigan yalpi qo'shilgan qiymat, mln so'm
2020	10 216,5	50 157	203,7
2021	13 049,6	53 782	242,6
2022	18 200,5	60 462	301,0
2023	26 099,4	71 627	364,4
2024	35 837,9	83 051	431,5

1-jadval ma'lumotlari O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot bilan bevosita bog'liq bo'lgan AKT sektorining iqtisodiy hajmi izchil kengayganini ko'rsatadi. Xususan, AKT sektorida yaratilgan yalpi qo'shilgan qiymat 2020-yildagi 10 216,5 mlrd so'mdan 2024-yilda 35 837,9 mlrd so'mga yetgan. Demak, mazkur davrda ko'rsatkich qariyb 3,5 barobarga oshgan. Shu bilan birga, AKT sohasida faoliyat yurituvchi yuridik shaxslardagi xodimlar soni ham 50 157 kishidan 83 051 kishigacha ko'paygan. E'tiborli jihati shundaki, yalpi qo'shilgan qiymatning o'sish sur'ati xodimlar sonining ko'payish sur'atidan yuqori bo'lgan. Buni bir xodimga to'g'ri keladigan yalpi qo'shilgan qiymat ko'rsatkichi ham tasdiqlaydi. Hisob-kitoblarga ko'ra, mazkur ko'rsatkich 2020-yildagi 203,7 mln so'mdan 2024-yilda 431,5 mln so'mga oshgan. Ya'ni bir xodim hisobiga yaratilayotgan yalpi qo'shilgan qiymat ikki barobardan ko'proq ko'paygan. Bu holat mehnat unumdorligi bilan raqamlashtirish jarayonlari o'rtasidagi iqtisodiy bog'liqlikni o'rganish uchun muhim statistik asos yaratadi[10].

Biroq mazkur natijani faqat raqamli texnologiyalar ta'siri bilan izohlash to'g'ri bo'lmaydi. Mehnat unumdorligiga xodimlarning malakasi, investitsiyalar hajmi, boshqaruv sifati, kapital bilan qurollanganlik darajasi, bozor talabi va boshqa omillar

ham ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli raqamli texnologiyalarning tadbirkorlik subyektlari mehnat unumdorligiga ta'sirini chuqurroq baholashda texnologiyalardan foydalanish darajasi bilan iqtisodiy natijalarni birgalikda tahlil qilish zarur.

Qo'shimcha ravishda, Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, AKT sektorida yaratilgan yalpi qo'shilgan qiymatning YalMdagi ulushi 2020-yildagi 1,55 foizdan 2024-yilda 2,43 foizga oshgan. Bu esa raqamli faoliyatning milliy iqtisodiyotdagi iqtisodiy ahamiyati ham kuchayib borayotganini ko'rsatadi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari tadbirkorlik subyektlarida raqamli texnologiyalardan foydalanish bilan mehnat unumdorligi o'rtasida muhim iqtisodiy bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Raqamli vositalarning biznes jarayonlariga joriy etilishi ma'lumotlarni qayta ishlash tezligini oshirish, takrorlanuvchi operatsiyalarni avtomatlashtirish, xodimlarning vaqt sarfini kamaytirish va boshqaruv qarorlarini tezkor qabul qilish imkonini beradi. Natijada bir xodim hisobiga yaratiladigan iqtisodiy qiymatning ortishi uchun shart-sharoit shakllanadi.

Tahlil qilingan 2020–2024-yillar ma'lumotlari AKT sektorida yalpi qo'shilgan qiymat xodimlar soniga nisbatan tezroq sur'atlarda oshganini ko'rsatdi. Bir

xodimga to'g'ri keladigan yalpi qo'shilgan qiymatning 203,7 mln so'mdan 431,5 mln so'mgacha ko'tarilishi mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi oshganini ko'rsatadi. Biroq ushbu o'zgarishni faqat raqamli texnologiyalar bilan bog'lash metodologik jihatdan yetarli emas. Xodimlarning malakasi, raqamli kompetensiyalari, investitsiyalar, boshqaruv sifati, texnologik infratuzilma va bozor sharoitlari ham mehnat unumdorligiga ta'sir ko'rsatadi.

Shu bois tadbirkorlik subyektlarida raqamlashtirish samaradorligini baholashda texnologiyalardan foydalanish darajasi bilan bir qatorda mehnat unumdorligi, xarajatlar tejallishi, daromad o'sishi va xodimlarning raqamli ko'nikmalarini kompleks baholash maqsadga muvofiq. Bu yondashuv raqamli transformatsiyaning real iqtisodiy natijalarini aniqlash imkonini beradi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari tadbirkorlik subyektlarida raqamli texnologiyalardan foydalanish va mehnat unumdorligi o'rtasida muhim iqtisodiy bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi. Raqamli texnologiyalarning biznes jarayonlariga joriy etilishi operatsiyalarni avtomatlashtirish, axborotni qayta ishlash tezligini oshirish, mehnat vaqtini tejash va mavjud inson resurslaridan samaraliroq foydalanish imkonini beradi. Shu sababli raqamlashtirish tadbirkorlik subyektlarida mehnat unumdorligini oshirishning muhim omillaridan biri sifatida qaralishi mumkin.

2020–2024-yillar bo'yicha tahlil qilingan statistik ma'lumotlar AKT sektorida yalpi qo'shilgan qiymatning xodimlar soniga nisbatan yuqoriroq sur'atlarda o'sganini ko'rsatdi. Bir xodimga to'g'ri keladigan yalpi qo'shilgan qiymatning 203,7 mln so'mdan 431,5 mln so'mgacha oshishi mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligining yaxshilanganini ifodalaydi. Biroq mazkur natijani faqat raqamli texnologiyalar ta'siri bilan izohlash mumkin emas. Inson kapitali, xodimlarning raqamli kompetensiyalari, investitsiyalar, boshqaruv sifati va texnologik infratuzilma ham muhim ta'sir omillari hisoblanadi.

Shu asosda tadbirkorlik subyektlarida raqamli texnologiyalarni joriy etish bilan bir qatorda xodimlarning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirish, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruvni kengaytirish va raqamli infratuzilmaga investitsiyalarni ko'paytirish maqsadga muvofiq. Mazkur choralar raqamli transformatsiyaning iqtisodiy samaradorligini oshirish va mehnat unumdorligining barqaror o'sishini ta'minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020 yildagi "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" PF-6079-son farmoni(Lex.uz).

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 11.09.2023 yildagi "O'zbekiston - 2030" strategiyasi to'g'risida PF-158-son farmoni(Lex.uz).

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 16.02.2026 yildagi "Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" PF-21-sonli Farmoni,

4. Anvarovich, Q. A., & Nizom o'g'li, S. S. (2026). TADBIRKORLIK FAOLİYATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI KICHIK BIZNES SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI. Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting, 6(06), 43-52.

5. Shaxzod, G. A., & Boltayeva, S. (2025). SUN'YI INTELEKTNING IQTISODIY FAROVONLIKKA TA'SIRI HAMDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISHNING YANGI MEXANIZMLARI. Новости образования: исследование в XXI веке, 4(40), 1044-1052.

6. Baxtiyorovna, R. N. (2026). RAQAMLI TRANSFORMATSIIYA SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI. Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика), (15. I), 2827-2837.

7. Zhou, Y., Lyu, J., & Li, L. (2025). Can digital transformation enhance labor productivity in enterprises: An analysis from the perspective of business process reengineering. PLoS One, 20(6), e0325484.

8. Varlamova, J., & Larionova, N. (2020). Labor Productivity in the Digital Era: A Spatial-Temporal Analysis. International Journal of Technology, 11(6), 1191.

9. Seclen-Luna, J. P., Castro Vergara, R. I., & Lopez Valladares, H. (2022). Effects of the use of digital technologies on the performance of firms in a developing country: are there differences between creative and manufacturing industries?. International Journal of Information Systems and Project Management, 10(1), 73-91.

10. O'zbekiston Respublikasi milliy statistika qomitasi ma'lumotlari(Stat.uz).

11. <https://www.worldbank.org/ext/en/home>

Muallif(lar) haqida / Сведения об авторе / Author details

Boburmirzo Ibrohimov Namangan davlat texnika universiteti "Turizm iqtisodiyoti" kafedrasida o'qituvchisi PhD. / Бобурмирзо Иброхимов Наманганский государственный технический университет Преподаватель кафедры «Экономика туризма», кандидат наук. / Boburmirzo Ibrohimov Namangan State Technical University Teacher of the Department of "Tourism Economics" PhD.

Tel:+998975251009

E-mail: 24mirzobobur@gmail.com

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz